

Geen melk zonder zetmeel

Jan Bakker: 'Bij de huidige voerprijzen is het zaak om veel zetmeel van eigen grond te oogsten'

In Nederland heeft de maisteler twee jaar kunnen wennen aan de derogatie-eis van zeventig procent grasland. Met de stijgende voerprijzen komen de zetmeelrijke rassen sneller in beeld. Voor de Vlaamse teler is de nieuwe mestwet vooral een kwestie van tijdig zaaien.

In hoeverre heeft de mestwet de ras-senkeus van snijmais beïnvloed? De meeste maiszaadveredelaars stellen dat er weinig grote verschuivingen zijn opgetreden. Louis Vlaswinkel, maisveredelaar voor Limagrain Advanta, voorziet niettemin dat het voldoen aan derogatie niet helemaal ongemerkt aan telers voorbijgaat. 'Nu de prijzen voor graan en andere krachtvoerachtige grondstoffen zijn gestegen, wordt het interessanter om rassen te kiezen met een hoog gehalte aan zetmeel. Anderzijds stel ik me voor dat de beperking van het areaal mais tot dertig procent pleit voor een ras met hoge vem-opbrengsten. En dat gaat ten koste van de voederwaarde.' Het streven naar een hoge opbrengst (in verband met derogatie) gaat volgens hem moeilijk samen met het streven naar een hoge voederwaarde of hoog zetmeelgehalte (in verband met de gestegen krachtvoer-prijzen).

Hoger hakselen

Dat een opbrengsttopper veel inlevert aan kwaliteit is volgens Eugène Houben niet waar. Houben adviseert de maisteler af te gaan op de zetmeelopbrengst, een kengetal dat niet is opgenomen in de aanbevelende rassenlijst, noch in de rassenwijzer van DLV-Facet. Volgens de salesmanager van Pioneer kunnen veehouders met de zetmeelopbrengst per saldo het meest besparen op krachtvoerkosten: 'Die is eenvoudig te berekenen door het zetmeelgehalte te vermenigvuldigen met de drogestofopbrengst. De teler kan de kwaliteit zelf beïnvloeden door de mais dertig centimeter hoger te

hakselen, of later een gedeelte te oogsten als korrelmais. Dan laat je meer stengel achter op het land, maar profiteer je van een beter zetmeelgehalte.' Houben signaleert weinig verschuivingen in het rassengebruik sinds de derogatie-eis van zeventig procent grasland: 'Zetmeel blijft belangrijk, zetmeelopbrengst is het belangrijkste.'

René Boons, marketingmanager bij Innoseeds, wijst op een te eenzijdige kijk naar zetmeel: 'Wie uitsluitend kijkt naar de zetmeelopbrengst en de restplant vergeet, kan weliswaar hoger hakselen, maar laat in veel gevallen goed verteerbaar materiaal achter op het land. De restplant in de koe kan maar beter zo goed mogelijk verteerd worden. Een hoge celwandverteerbaarheid levert dan extra energie en dus melk op.'

KWS-directeur Jan Bakker deelt die visie niet. 'Celwanden van gras zijn, afhankelijk van het oogststadium, beter benutbaar dan die van mais. Zat er geen zetmeel in mais, dan was er geen boer die het zou telen. De plant is buikvulling, na afrijping is het niets anders dan cellulose en lignine.' Bakker hecht geen waarde aan celwandverteerbaarheid en drogestofopbrengst. 'Een hoge zetmeelopbrengst is het belangrijkste. Met de huidige voerprijzen willen we zo veel mogelijk zetmeel van eigen grond oogsten.'

Gecoat maiszaad

Bakker vindt dat de derogatie alleen maar verliezers kent: 'Boeren zijn duurder uit, want de verhouding van zetmeel en eiwitgewassen in het bouwplan ligt nu scheef. Een koe geeft geen tiendu-

Rassenlijsten digitaal

De nieuwe rassenlijsten voor 2008 zijn beschikbaar op internet. De aanbevelende rassenlijst van Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) staat op: www.ppo.wur.nl/NL/publicaties/Rassenbulletins. De maiswijzer van DLV-Facet is te vinden op: www.mais-rassenwijzer.nl.

Voor de Vlaamse teler is rasseninformatie beschikbaar op: www.cipf.be en www.lcvvzw.be. De Belgische beschrijvende en aanbevelende rassenlijst is beschikbaar op www.ilvo.vlaanderen.be/Rassenlijsten.htm.

zend kilogram melk zonder zetmeel. Boeren moeten nu duur zetmeel aankopen en het daarvoor benodigde transport doet het milieu ook geen goed.' Hij verwacht dat steeds meer boeren derogatie de rug toekeren en op papier grond aantrekken om elders mais te telen, bijvoorbeeld in combinatie met het uitwisselen van mest met akkerbouwers. 'Bij een opbrengst van acht ton zuiver zetmeel levert een hectare mais bruto 2500 tot 3000 euro op.'

Wie moeite heeft om binnen de (aangescherpte) normen van de mestwet te blijven, zou volgens Boons met I-Seed gecoat maiszaad kunnen overwegen. Dat is mais met een laagje fosfaat en stikstof. De productmanager van Innoseeds stelt dat de kweker hiermee bespaart op mestgiften. 'De coating geeft het jonge plantje meer kiemkracht en een betere beginontwikkeling. In plaats van 150 kilogram van de kunstmeststof Maismap 20-20 volstaat de teler met 100 kilogram per hectare.' Boons benadrukt dat de meststof dan wel moet wijzigen naar een 27-10-samenstelling.

Verplichte grasteelt

De Vlaamse mestwetgeving stelt geen voorwaarden aan het areaal grasland,

maar verlangt een voorteelt met gras als boeren met maisland in aanmerking willen komen voor derogatie. 'Veel telers kiezen daarom voor een vroeg ras, in plaats van latere rassen met een hoger opbrengstpotentieel', zegt Dirk Audenaert, consulent bij de Boerenbond. 'Dan kunnen ze eind april een snede gras oogsten en in de eerste week van mei nog mais zaaien.'

Maar volgens Audenaert is die strategie alleen succesvol als alle weersomstandigheden meezitten. 'Wie moet maaien en schudden voor slechts duizend kilogram droge stof per hectare is duur uit. En een late zaaidatum van de mais, zeg half mei, leidt tot lagere drogestofopbrengsten in de kuil.'

Voor bedrijven die de mais als korrelmais willen oogsten, komen in de knel als de zaaidatum moet opschuiven tot na de voorteelt. Bovendien mag de totale hoeveelheid stikstof per hectare niet stijgen, waardoor een goede opbrengst voor twee teelten niet vanzelfsprekend is. Een ander nadeel van de voorteelt is dat het gras vocht aan de bodem onttrekt, dat voor de beginontwikkeling van de maisplant wel relevant is.

Volgens Audenaert moeten Vlaamse telers een keuze maken tussen snijmais of korrelmais: 'Wie een dubbeldoelras kiest, laat een deel van de maximale opbrengst liggen, die een specifiek snijmaisras in potentie wel in zich heeft.' Beter is om van tevoren een inschatting te maken hoeveel snijmais er nodig is. Als het bouwplan ruimte laat om nog korrelmais te zaaien, dan is dat gezien de prijsontwikkelingen (150 euro per ton) wel aantrekkelijk, erkent Audenaert. 'Kies dan voor een korrelmaisras en zaai op tijd, dan is de gewenste dertig procent droge stof eenvoudiger te halen. Dit beperkt de droogkosten van het product.'

Tijmen van Zessen